

"54. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije 2020"

Osnovna šola Janka Padežnika Maribor,
Iztokova 6, 2000 Maribor

KO ČAS NI VEČ NAŠ GOSPODAR

Raziskovalno področje: ekonomija ali turizem

RAZISKOVALNA NALOGA

Mentorici:

Ksenija Popošek

Andreja Simić

Avtorja:

Aja Ketiš

Jaka Kiker

Maribor, 2020

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	5
ABSTRACT	6
ZAHVALA.....	7
1 UVOD	8
1.1 Namen in cilji raziskovalne naloge	8
1.2 Hipoteze raziskovalne naloge.....	9
1.3 Predvidena nova spoznanja	9
1.4 Metodologija	9
1.4.1 Delo z viri in literaturo	10
1.4.2 Terensko delo	10
1.4.3 Intervju	10
1.4.4 Anketni vprašalnik.....	10
1.4.5 Obdelava podatkov	11
1.4.6 Izdelava »maskote«	11
1.5 Gozd	11
1.6 Gozdovi in parki v Mariboru.....	12
1.7 Različne vloge gozda.....	14
1.8 Gozdna pedagogika	17
1.9 Turistična ponudba mesta Maribor.....	18
2 RAZISKOVALNI DEL	20
2.1 Analiza obstoječega stanja	20
2.2 Predvidene točke razvoja.....	20
2.2.1 Dostop, parkirišče.....	20
2.2.2 Vstop v Studenčkov gozd.....	21
2.2.3 Škrat Studenček	21
2.2.4 Gozdni zemljevid	22
2.2.4 Domašljjski izzivi	23
2.2.5 Učilnica na prostem.....	25
2.2.6 Letak za turistično informacijski center - KO ČAS NI VEČ GOSPODAR.....	25
2.2.7 Spodbujanje prepoznavnosti Studenškega gozda	26
2.3 Rezultati ankete	26
3 RAZPRAVA	35
3.1 Interpretacija pridobljenih podatkov	35
3.2 Vrednotenje hipotez	36
3.3 Samoevalvacija raziskovalnih metod in raziskovalnega dela.....	37
5 DRUŽBENA ODGOVORNOST	39

6 VIRI.....	40
7 PRILOGE	41

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol	26
Graf 2: Ali stanujete v MČ Studenci oz. v bližini Studenškega gozda?	27
Graf 3: Kako pogosto obiščete Studenški gozd?	27
Graf 4: Razlogi za obisk gozda?.....	28
Graf 5: Ali je Studenški gozd privlačen za turiste?	28
Graf 6: Katerim turistom bi priporočil obisk Studenškega gozda?	29
Graf 7: Zakaj bi priporočil obisk gozda?.....	29
Graf 8: Kako popestriti ponudbo našega gozda?.....	30
Graf 9: Ali ste že slišali za gozdno pedagogiko?.....	32
Graf 10: Katere veščine bi lahko razvijali v gozdu?	32
Graf 11: Ali bi lahko te veščine razvijali v gozdu?	33
Graf 12: Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozda?	33
Graf 13: Kdo bi moral skrbeti za Studenški gozd?.....	34
Graf 14: Ali bi turistična ponudba Studenškega gozda osmislila pomen gozda in gozdne pedagogike?	34

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vstop v Studenčkov gozd.....	21
Tabela 2: Škrat Studenček.....	21
Tabela 3: Gozdni zemljevid	22
Tabela 4: Domišljjski izziv.....	23
Tabela 5: Učilnica na prostem.....	25
Tabela 6: Ideje	31

KAZALO SLIK

Slika 1: Studenški gozd z okolico	13
Slika 2: Vstop v gozd	21
Slika 3: Škrat Studenček.....	21
Slika 4: Načrt Srednje lesarske šole	22
Slika 5: Načrt Studenčkovega gozda.....	22
Slika 6: Čutna pot.....	23
Slika 7: Škratova igralnica	23
Slika 8: Škratovo počivališče	24
Slika 9: Škratov brlog.....	24
Slika 10: Učilnica na prostem.....	25
Slika 11: Zemljevid gozda.....	45
Slika 12: Informacijska tabla s povzetkom pravljice, naravoslovno učno vsebino in senzorično nalogo	45
Slika 13: Informacijska tabla, pogled z druge strani	46
Slika 14: Upodobitev za pripovedko Martin Krpan, zraven pa gozdni odpad, urejeno zložen	46
Slika 15: Skrbno z gozdom, 1. stran.....	47
Slika 16: Skrbno z gozdom, 2. stran.....	47
Slika 17: Letak, 1. stran	48
Slika 19: Letak, 4. stran.....	49

POVZETEK

Zaradi hitrega tempa sodobnega načina življenja, stresa in vedno večje odtujenosti se nam je porodila ideja, kako se vrniti nazaj k naravi. Gozd je naravna učilnica, ki nam ponuja neposredno izkušnjo doživetja narave in pristnega stika z njo. Ima številne pozitivne učinke, omogoča gibanje, sodelovanje, kreativno razmišljanje, izkušnjsko učenje, smisel življenja. S pomočjo raziskovalne naloge smo želeli prispevati k obuditvi Studenškega gozda in pripraviti turistično zanimive postaje za družine in vse, ki želijo vzpodbuditi motoriko, ravnotežje, vztrajnost in vzdržljivost, svobodno raziskovati, razvijati domišljijo, vzpostaviti pristen stik z naravo in preko tega pozitiven in spoštljiv odnos do vseh živih bitij. S pomočjo gozdne pedagogike in Škrata Studenčka smo želeli pripraviti informacijske table z namigi za dejavnosti, iz naravnega materiala izdelati prostor za dramatizacije zgodb, socialne igre, čutne poti, morebitne nevarnosti pa dojemati kot sestavni del življenja.

Ključne besede: turizem, naravna in kulturna dediščina, Studenški gozd, gozdna pedagogika, rekreacija, druženje

ABSTRACT

Due to the fast pace of modern lifestyles, stress and increasing alienation, we came up with the idea of returning to nature. Forest is a natural classroom that offers us a direct experience with nature, gaining experience from it as well as having a genuine contact with it. It has many positive effects such as movement, collaboration, creative thinking, experimental learning and the meaning of life. With the help of the research paper we wanted to contribute to the rejuvenation of the Studenški gozd (forest) and to prepare interesting stopping points for families and all who wish to stimulate motor skills, balance, perseverance and endurance, to explore freely, to develop imagination, to establish genuine contact with nature and through that a positive and respectful attitude to all living beings. With the help of forest pedagogy and Škrat Studenčko (dwarf) we wanted to prepare information boards with hints for activities, to make space for dramatizations of stories, social games, sensual paths that are made from natural material and to take any potential risks as an integral part of life.

Key words: tourism, natural and cultural heritage, Studenški gozd (forest), forest pedagogy, recreation, socializing

ZAHVALA

Iskrena hvala mentoricom za vsako vzpodbudno besedo, podporo in navdušenje ob nastajanju naše naloge. Zahvaljujemo se vsem, ki so skrbno izpolnili anketni vprašalnik in izrazili svoje mnenje o lokalnem gozdičku. Posebna zahvala gre vsem zunanjim strokovnjakom, ki so nam s koristnimi nasveti pomagali sooblikovati praktične pripomočke in zavzeto ter opogumljajoče prisluhnili našemu predlogu. Vse to je vodilo do realizacije raziskovalne naloge.

1 UVOD

Slovenci imamo morje, hribe, jame in gozdove. Vso to pestrost naše dežele vse bolj prepoznavajo in cenijo tudi turisti, ki že več let zapored s svojimi prihodi postavljajo rekorde. Ker je Slovenija gozdna dežela, se priložnosti za turizem ponujajo tudi na tem področju. Kaj nam lahko prinese gozd? Kje so priložnosti in kje omejitve?

Velik potencial ima vodenje po gozdu, po različnih tematskih poteh, dejavnosti razvijanja čuječnosti, kolesarjenje ali zgolj poslušanje tišine, ki jo v naših gozdovih lahko doživimo in nam prinaša enkratno izkušnjo. Gozd s pravljičnimi junaki razkriva ljudsko izročilo pokrajine, obuja domišljijo in razvija ustvarjalnost. Obogatitev gurmanske ponudbe pa omogočajo gozdni plodovi, ki jih sprehajalci sami naberejo. Nočitev pod krošnjami in zvezdnatim nebom pomirja in osrečuje.

1.1 Namen in cilji raziskovalne naloge

Naša raziskovalna naloga ponuja drobne ideje, kako gozd ponuditi ljudem. Želimo, da ostane pristen, čist, ustvarjalen kotiček za ljubitelje narave. Otrokom digitalne dobe želimo približati naravo, zbuditi radovednost s pripovedjo o škratu, jim ponuditi telovadnico v naravi na katero so že pozabili. Odraslim in starejšim nameniti prostor za umirjanje, preživljanje kvalitetnega časa z družino ali brez, mlade pa zvabiti iz fitnes centrov in kavarnic na svež zrak z možnostjo gibanja in druženja.

Aktivnosti, ki se že odvijajo v gozdu ali pa se še bodo, bi lahko s pomočjo lastnikov in služb mestne občine bolj zaživele. Želimo jim sporočiti, da je urejen gozd prednost, jih izobraziti, kako se miroljubno vključiti v turistično gospodarsko sfero. Menimo, da je čas, da v Sloveniji začnemo govoriti o gozdu kot o rekreacijski in turistični podjetniški aktivnosti. Posledično bodo gozdovi bolj urejeni, vzdrževani, postali bodo zatočišče ljudem, ki bivajo v kraju ali ga obiščejo. V raziskovalni nalogi smo se omejili na manjši del, ki je že obdan s hišami. Gozd je življenjski prostor živali, ki jih glede na priporočila lovske družine moramo zaščititi.

1.2 Hipoteze raziskovalne naloge

Zastavili smo si 5 hipotez.

1. hipoteza: Menimo, da ljudje zaradi stresnega tempa življenja ne obiskujejo Studenškega gozda.
2. hipoteza: Ljudje ne poznajo temeljev gozdne pedagogike.
3. hipoteza: Krajan si želijo gozd turistično prebuditi.
4. hipoteza: Pravljični gozd bi bil naravna učilnica za šolarje, učitelje in vzgojitelje.
5. hipoteza: Studenški gozd lahko dobi hkrati turistično, rekreacijsko in izobraževalno vlogo.

1.3 Predvidena nova spoznanja

Studenški gozd se nahaja na samem robu mesta na desnem bregu reke Drave in skupaj z reko nudi sprostitev v mirnem in osvežujočem okolju. Ves gozd je v ravnini, prepredajo ga gozdne poti, ki ponujajo sprehajalcem in kolesarjem nezahtevno rekreacijo. Naš namen je bil, da raziščemo možnosti in proučimo stanje, v katerem se nahaja gozd. Temu naravnemu bogastvu smo želeli dodati še poučno vsebino – na zabaven način. Pri tem lahko sodelujejo vsi člani družine, naključni turisti, posamezniki, kolesarji, starejši in drugi, ki so radi na svežem zraku. Želeli smo, da bi ob naraščanju infrastrukture na Studencih ljudje lahko zadovoljili svoje prvobitne potrebe po druženju, gibanju, miru, razmišljanju in prepuščanju domišljiji.

Cilji, ki smo si jih zastavili, temeljijo na gozdni pedagogiki, zmanjševanju stresa, rekreaciji v naravi in druženju ljudi z naravo v neposredni bližini doma. Hkrati želimo turistom ponuditi preprost in prijeten kotiček sprostitve, kjer se lahko zabavajo in igrajo s svojimi družinami. Tak način življenja prispeva k razumevanju interakcij in odnosov človeka do okolja v kontekstu trajnostnega razvoja.

1.4 Metodologija

Pri oblikovanju raziskovalne naloge smo uporabili raznolike postopke in metode. Da bi se seznanili s trenutnim stanjem, smo se odpravili na teren, najprej v pravljčni gozd v Logarski dolini, kjer smo spoznali in dobili idejo, kako zelo privlačen je lahko gozd za obiskovalce. Izvedli smo intervju z lastnico gozda o možnostih in procesu nastajanja pravljčnega gozda. Kasneje smo odšli v Studenški gozd, izbrali del, ki je že blizu ljudem, ter poiskali zanimive točke in jih fotografirali. Opravili smo anketo med učenci naše šole in Studenčani. Pregledali

smo razpoložljive vire in literaturo. Izdelali smo skrata Studenčka, informacijske table in idejni zemljevid. Dobljene podatke smo strukturirali, razvrščali, primerjali in interpretirali. Metode dela so se med seboj povezovalе in dopolnjevale. V nadaljevanju podrobneje predstavljamo najpomembnejše.

1.4.1 Delo z viri in literaturo

Seznaniли smo se z različnimi pisnimi viri. Največ nam je pri tem koristilo magistrsko delo o Bivanju v urbanem prostoru, literatura in izkušnje posameznih šol in vrtcev o gozdni pedagogiki.

1.4.2 Terensko delo

Odpravili smo se v Logarsko dolino, kjer smo si ogledali tamkajšnji pravljіčni gozd. Lastniki so ga dalj časa urejali in spreminjali, da so vzpostavili mrežo poti, pravljіčnih podob in informativnih tabel, ki poučujejo o značilnostih gozda, vode, tal, zraka in drugih elementov ekosistema. S široko paleto idej nas je pot vodila v Studenški gozd, kjer smo najprej omejili del gozda. Raziskali smo njegovo dostopnost in si ogledali podrobnosti lokacije, njeno vegetacijo, urejenost in možnosti za razvoj naših idej.

Izpostavili smo zanimive točke in izbrali dele poti, ki bi jih lahko uredili brez večjih posegov in stroškov. Obiskane lokacije smo fotografirali, naše ideje pa narisali.

1.4.3 Intervju

V začetni fazi raziskovanja smo trčili ob številna vprašanja. Zato smo izvedli intervju z lastnico pravljіčnega gozda v Logarski dolini (v prilogi). Za mnenje o možnostih urejanja in lastništvu studenskega gozda smo povprašali gospo Urško Jambrovič na Mestni občini Maribor. O možnostih turistične dostopnosti gozda smo se pogovarjali s članico Turističnega društva Studenci, gospo Lorenci.

1.4.4 Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik sestavljajo vprašanja izbirnega tipa, kjer so bile možnosti enega ali več odgovorov. Pri šestih vprašanjih so anketirani imeli možnost sami oblikovati odgovor. Obdelali smo podatke 150 anket, ki so jih izpolnili učenci od 6. do 9. razreda, in 170 anket odraslih oseb.

1.4.5 Obdelava podatkov

Izpolnjene anketne vprašalnike smo podrobno pregledali in dobljene podatke z brali v tabele. Nekatere odgovore smo preračunali v odstotke, nekatere pa smo pustili v numerusu. Na podlagi tega smo grafe oblikovali v programu Excel, analizirali dobljene rezultate in iz njih izluščili ugotovitve in zaključke.

1.4.6 Izdelava »maskote«

Iz lesa smo izdelali maskoto, škrate Studenčka, ki naj bi obiskovalce skozi namige na informativnih tablah vodil in varoval.

Informativne table z napisi namigov smo izdelali iz lesenih delov, ki bi jih pritrdili na drevesa. Za izris gozdnega zemljevida smo prosili učenko devetega razreda naše šole. Oblikovali smo informativni letak, ki bi ga razdelili Studenčanom v poštne nabiralnike, na TIC Maribor, učiteljem in vodstvom drugih osnovnih šol.

1.5 Gozd

Gozd prekriva dobrih 60 odstotkov Slovenije, kar jo uvršča med najbolj gozdne države na svetu. Gozd je zanimiv in za marsikoga skrivnosten prostor. Ljudje so imeli v preteklosti strah pred njim in še danes marsikdo s tesnobo v srcu zaide vanj. Vendar je gozd okolje, ki se nam ga ni treba bati. Njegov vpliv na okolje je velik in ni omejen le na področje, ki ga pokriva, temveč seže tudi preko njegovih meja v bližnjo in daljno okolico. Predstavlja življenjsko okolje številnim rastlinskim in živalskim vrstam ter glivam, med katerimi se vzpostavi ravnovesje sobivanja. Gozdovi vplivajo na kakovost zraka, ki ga dihamo, iz zraka odstranjujejo škodljive snovi. Imajo močan vpliv na ljudi, so vir zaslužka in nudijo možnost za rekreacijo. Njihov psihološki učinek je velik, čeprav se tega največkrat ne zavedamo. Obisk gozda sprošča in pomirja. Če se dovolj oddaljimo od večjih mest in prometnic, lahko uživamo v šumenju vetra, ki se igra z listi, poslušanju ptic, hoji po mehkih tleh in prijetnih vonjih, ki jih je gozd poln. Sprosti nas in lažje se povežemo ter poglobimo v okolje, ki nas obdaja, se napolnimo z energijami in živimo bolj sproščeno.

»Ne prestrašite gozda, ampak pustite, da se vam pokaže v vsej svoji čarobnosti.«

(Neverjetno terapevtsko delovanje gozda)

Nega gozda je pravzaprav skrb za gozd, saj je gozd shranjevalec ogljika. S skrbjo za ohranjanje gozda se poveča rast gozda in se vzpodbudi proizvodnja lesa. Poleg sposobnosti pridobivanja kisika in ogljikovega dioksida iz zraka imajo drevesa in gozdovi tudi druge prednosti. Drevesa zadržujejo veter, kar pomeni prijetnejše zadrževanje v gozdu ob močnejšem vetru. Gozd predstavlja zvočno oviro in nudi mir in spokojnost. Zagotavlja senco v vročih in sonce v zimskih dneh, ko listje odpade. Kdo ne pozna tistega čudovitega občutka, ki nam ga da sprehod po gozdu? Japonski raziskovalec Yoshifumi Miyazaki ga raziskuje že trideset let in mu pravi kar terapija. Vse njegove študije so pokazale, da gozd na nas vpliva tako, da zmanjšuje občutek stresa in nam posledično izboljšuje razpoloženje. Gozd nas pomirja. S tem ko povohamo dišečo skorjo drevesa ali se je dotaknemo, se nam pomiri možganska aktivnost v sprednjem delu glave, zniža se krvni tlak, zmanjša se aktivnost v simpatičnem živčevju in poveča v parasimpatičnem ... Treba je razumeti, da je živčni sistem razdeljen na simpatično in parasimpatično živčevje in parasimpatično je tisto, ki spodbuja pomiritev in regeneracijo telesa. Preprosto povedano – nismo več pod stresom. Zavijte torej v gozd, kadar le lahko. Takšna terapija je enostavna, brez stranskih učinkov in brezplačna.

Sprehod po gozdu je čuječen, kar pomeni, da se skozi gozd sprehajamo počasi. Pri tem ne razmišljamo o vsem mogočem, kar nam pade na pamet, ampak smo osredotočeni na tukaj in sedaj. Gledamo, kaj je okrog nas, poslušamo zvoke, dihamo zrak, čutimo tla pod nogami, čutimo vse, česar se dotaknemo z roko ... Ne prestrašite gozda, ampak pustite, da se vam pokaže v vsej svoji čarobnosti.

1.6 Gozdovi in parki v Mariboru

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije ima območna enota Maribor 42 odstotkov gozdne površine. Po prostorskem planu je velik delež gozdov v lasti MOM. Stanje gozdov je precej slabo.

- Mestni park in Kalvarija (MČ Ivan Cankar, Center, površina 54 ha), sta v lastništvu MOM, imata status parka.
- Ribniško selo (MČ Ivan Cankar, površina 56 ha), spada pod Mestni park, a ni parkovno urejeno.
- Studenci (MČ Studenci, površina 78 ha), v delnem lastništvu MOM, gre za dokaj degradirano območje brez definirane funkcije, z relativno dobrimi povezavami z mestom.
- Radvanje (MČ Pekre, površina 47 ha), zaradi novogradenj precej okrnjen.

- Pohorje (MČ Pekre, Radvanje, površina ni natančno opredeljena), gozdovi razporejeni po celotnem območju Pohorja, so v fazi zavarovanja.
- Betnavski gozd (MČ Tabor, 38 ha), manjši gozd ob stanovanjskem naselju, ima status parkovnega gozda, je urejen in namenjen rekreaciji.
- Gozd Stražun (MČ Pobrežje, Brezje, Dogoš, Zrkovci, površina 210 ha), ima status naravnega spomenika, poseganje vanj ni dovoljeno
- Gozd Dobrava (MČ Tezno, površina 110 ha), gozd ob pokopališču Dobrava, pokopališču za male živali in avtocesti.
- Gozd Rogoza (MČ Tezno, površina 355 ha), precej oddaljen gozd na meji med Mariborom in Miklavžem na Dravskem polju, gozd so okrnili razni objekti. (Povzeto po: Vidovič, K., 2016)

Veliko je ljudi, ki bivajo v centru mesta, vendar si želijo imeti v bližini točke za sprostitev, rekreacijo, oddih in počitek. Mesto Maribor je obdano z gozdovi in drugimi zelenimi ekosistemi. Nekateri so negovani in vzdrževani, drugi so v slabem stanju. Med njimi je tudi Studenški gozd.

Naša raziskovalna naloga predstavlja izziv, kako združiti bližino mesta in gozd na Studencih, ki nam predstavlja bivanjsko prednost, hkrati pa preprečuje onesnaženje tega zelenega ekosistema, kar nas vodi v trajnostni razvoj ohranitve kvalitete življenja. Je eden od gozdov v Mestni občini Maribor in leži na desnem bregu Drave. Prepreden je s potmi.

Slika 1: Studenški gozd z okolico (Vir: google.com/maps)

V studenskem gozdu je več 500 dreves raznih vrst, kot so hrast, bukev, lipa, breza ... Gozd je srednje velikosti. V njem živijo različne živali, kot so mravlja, polž, pajek, deževniki, polh, ptiči.

Zaradi pogostega obiskovanja gozda je veliko tudi njegovo onesnaževanje. Nekatere živali poginejo ravno zaradi onesnaževanja.

Ob rastočem individualizmu, ki je trend sodobne družbe, ob vse večjem zatekanju v svoj lastni (in virtualni) svet se današnji posameznik ne pozna, nima jasno izoblikovane osebne identitete. Sodobna tehnologija je odvrnila ljudi od narave.

Vsi ti razlogi so nas pripeljali do sklepa, da moramo mladim in družinam ponuditi obliko druženja in sprostitev, ki po našem mnenju pripomore h kvalitetnejšemu preživljanju življenja in je temelj trajnostnega razvoja in razvoja čuječnosti pri ljudeh.

Magdalenski park je edina urejena parkovna površina na desnem bregu reke Drave in Mestni park na levem bregu. Za Tezno in Pobrežje bi bilo treba urediti Stražunski gozd, za območje Studencev Studenski gozd in za Radvanje manjši gozd pod Pohorjem. Pogoji za ureditev pa je odkup gozdov, ki so večinoma v privatni lasti. Desni breg je zelo osiromašen tudi glede drevoredov. Lahko le upamo, da se bo v Mariboru končno le kaj premaknilo, saj na novo parkovno površino čakamo že več kot stoletje. (povzeto po: Stare, 2016)

1.7 Različne vloge gozda

Na spletni strani Zavoda za gozdove smo našli temeljna načela za ravnanje in gospodarjenje z gozdovi, ki so:

- trajnost (trajna ohranitev gozdov in trajna raba njihovih dobrin in nematerialnih funkcij),
- sonaravnost (raba gozdov v taki meri in na tak način, ki omogoča ohranitev vseh naravnih sestavin gozda),
- mnogonamenskost (uravnotežen pomen ekoloških, proizvodnih in socialnih vlog gozdov).

Ob povzemanju podatkov spletne strani gozd in gozdarstvo, smo našli opredelitve različnih vlog gozda.

Turistično – rekreacijska vloga

Gozd je prostor, kjer je mogoče priti v stik z naravo, se sprostiti, umiriti in rekreirati. Gozdovi v bližini mest in manjših krajev so privlačni za ljudi, zato jih redno obiskujejo. V okolici zdravilišč ima gozd tudi zdravilni učinek na zdravljenje. Zaradi prostega dostopa do gozdov je mogoče v njem izvajati številne dejavnosti, povezane z rekreacijo.

S turističnega vidika so gozdovi pomembni, saj imajo posreden ali neposreden vpliv na turistične dejavnosti. Krajini dajejo značilen videz, ki je številnim turistom všeč. Pomembni so za zdraviliški turizem. Gozdovi močno privlačijo tisti segment turistov, ki ga privlači narava, naravne znamenitosti in gibanje v naravi. V sklopu tega je mogoče razvijati različne dejavnosti, kot so treking, kolesarjenje po gozdnih cestah, fotolov, opazovanje divjih živali ipd. Pomembno vlogo ima tudi lovski turizem. Skupnosti, ki delujejo usklajeno, lahko gozdove zelo dobro izkoristijo v turistične namene, prihodek pa je lahko bistveno večji kot pa od prodaje lesa. (povzeto po: Gozd in gozdarstvo, Socialne vloge gozda)

V Nacionalnem gozdnem programu, ki je bil objavljen v Uradnem listu je zapisan cilj »Ohraniti naravne vrednote v gozdu in z njimi primerno upravljati«. Ob njem pa za nas pomembno četrto usmeritev, ki navaja, da je pri oblikovanju turističnih programov, v katere bo vključeno tudi obiskovanje naravnih vrednot v gozdu na način, da bodo dolgoročno obvarovane in da bodo imeli od tega koristi domačini oziroma lastniki gozdov, treba sodelovati z nosilci turističnega razvoja. (povzeto po: ReNGP, 2007) V Resoluciji o Nacionalnem gozdnem programu najdemo področje, ki ureja turizem in rekreacijo v gozdnem prostoru. Oblikovan cilj opisuje »Funkcijam gozda prilagojena izraba gozdnega prostora za turizem«. Naštete usmeritve pa so:

1. Opredeliti gozdni prostor glede primernosti za različne oblike turizma in rekreacije ter različne intenzivnosti, povezane z obema dejavnostma.
2. Ustrezno opremiti gozdove za turizem in rekreacijo (znaki, informativne točke ipd.).
3. Usposobiti kadre za izvajanje turizma in rekreacije v gozdnem prostoru, zlasti lastnike gozdov. (povzeto po: ReNGP, 2007)

Koliko turizma prenese gozd?

Primer, ki je obetavna veja turizma in ki k nam privablja vse več ljubiteljev narave, je turno kolesarjenje. Odlična vrsta rekreacije, ki prinaša neskončno možnosti, pa na drugi strani lahko gozd hromi. In prav zato gozdna vožnja vsepovprek ni dovoljena. Dobra rešitev je označena pot, s katero želijo turistični delavci na eni strani privabiti kolesarje, na drugi pa vožnjo po

gozdu omejiti. »Ko smo zasnovali to turno-kolesarko pot, smo se dogovorili z upravljavci prostora oziroma z lastniki, kje bo ta pot potekala. Podobno je z gozdnimi tematskimi potmi. Z lastniki smo se dogovorili, kje se ljudje lahko gibajo.«

Dediščinsko – varstvena vloga gozda

Nekateri gozdovi predstavljajo del naravnih in kulturnih spomenikov in so lahko življenjsko okolje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, zato jih moramo zaščititi in ohraniti.

Pogosto so ti gozdovi del naravnih in krajinskih parkov ali naravnih rezervatov. Zanje veljajo posebni omejeni pogoji gospodarjenja in vse posege je treba izvesti v skladu z navodili institucij, ki skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

Izobraževalna vloga

Gozdovi, ki imajo izobraževalno ali poučno funkcijo, so namenjeni seznanjanju javnosti z naravo, gozdom in gozdarskimi dejavnostmi. V teh gozdovih so urejene gozdne učne poti, gozdarski muzeji na prostem in sestoji, kjer so ohranjene stare oblike gospodarjenja. Velik je pomen teh gozdov za izobraževanje novih generacij gozdarjev in gozdnih delavcev, zato jih uporabljajo srednje šole in fakulteta. V gozdovih v bližini šol se občasno izvajajo poučevanje učencev in dijakov in obiski vrtčevskih otrok.

Gospodarjenje v gozdovih s poudarjeno izobraževalno vlogo prilagodimo tako, da ohranjamo izobraževalne elemente. Na območju gozdnih učnih poti moramo v primeru gozdnih del poskrbeti za varnost obiskovalcev in po potrebi poti za čas del zapreti.

Izobraževalna vloga je pogosto tesno povezana s turistično-rekreacijsko vlogo.

Raziskovalna vloga

Gozdovi z raziskovalno vlogo so namenjeni raziskovanju in proučevanju naravnih zakonitosti gozda in odzivom na ukrepe ter posege v gozd. Skozi raziskovanje in spremljanje gozdov strokovnjaki pridobivajo znanje, ki ga prenesejo na uporabnike gozdov.

V gozdovih z raziskovalno funkcijo so postavljene stalne aličasne raziskovalne ploskve, na katerih potekajo poskusi oz. se spremlja stanje in spremembe gozda. Večje gozdne raziskovalne površine so gozdni rezervati. V teh gozdovih naj bi bil dostop do teh površin omejen, da ne prihaja do človeškega vpliva. Gozdovi z raziskovalno vlogo so običajno odmaknjeni od krajev in pomembnejših prometnic, da je obisk čim manjši. Lahko imajo tudi ograjene predele, kamor dostop ni mogoč.

Gospodarjenje s takšnim gozdom je močno omejeno in se mora prilagajati zahtevam raziskav.

1.8 Gozdna pedagogika

Gozdna pedagogika temelji na načelih in metodah, ki skozi gozd obravnava vse družbene, okoljske in gospodarske vidike trajnosti.

Je preventivni vzgojni sistem pred različnimi oblikami novodobnih zasvojenosti, kot so računalnik in svetovni splet. Današnji otroci in mladostniki so predvsem v mestih izgubili stik z naravo in pogosto nimajo izkušnje neposrednega druženja z vrstniki v naravnem okolju. Pritiski iz okolice, preobremenjenost, stres, vplivi medijev in hiter tempo sodobne potrošniške družbe jim pogostokrat povzročajo tesnobo, notranje stiske in konflikte, čustveno napetost ali strahove. Vse to pa lahko, še zlasti pri mladostnikih, vodi v agresivnost ali depresivnost in v različne oblike zasvojenosti.

Gozdna pedagogika deluje terapevtsko prav na te tako značilne oblike težav sodobnega sveta in vodi k zdravemu načinu preživljanja prostega časa. Krepi posameznikovo osebnost in samozavest, izboljšuje njegove socialne veščine, miselne in gibalne sposobnosti ter spretnosti. Krepijo se tudi vrline, kot so vztrajnost, potrpežljivost, koncentracija, sodelovanje in ustvarjanje prijateljskih vezi med udeleženci. Spodbuja posameznikovo ustvarjalnost in domišljijo. Gozdna pedagogika še posebej dobro vpliva na hiperaktivne otroke ter na otroke z različnimi čustvenimi in vedenjskimi težavami.

Gozd kot naravno okolje deluje na otroke s težavami terapevtsko in otrok lahko s pomočjo svoje domišljije in ustvarjalnosti izrazi svoj notranji svet ter si v gozdu poišče naravne materiale za igro in ustvarjanje. Pri tem razvija motoriko, ravnotežje in koordinacijo, vztrajnost in vzdržljivost, obravnava teme z različnih učnih področij, del časa pa se nameni prosti igri in svobodnemu raziskovanju, ki sledi otroški domišljiji. Otroci jemljejo takšno učenje za igro in se uric v naravi vedno zelo veselijo.

Tak pouk vzpostavlja pristen stik z naravo in preko tega pozitiven in spoštljiv odnos do narave s pomočjo katerega pa gradimo socialne odnose ter pozitivno učno klimo.

1.9 Turistična ponudba mesta Maribor

Na spletni strani Zavoda za turizem Maribor, najdemo bogato ponudbo aktivnosti v zavihku Kaj početi. Ponujajo »top doživetja za ljubitelje vina in kulinarike, lepih razgledov, raziskovanja v naravi, aktivnosti in adrenalina«. Poti, ki so namenjene ljubiteljem narave, vodijo na Pohorje, na Urban, omogočajo aktivnosti na reki Dravi. Manj zahtevne a dolge kolesarske poti so usmerjene ob reko Dravo, proti Pesnici in do Račkih ribnikov ter priključitev na Jantarno kolesarsko pot, ki vodi od Baltiškega do Jadranskega morja in se v Slovenijo nadaljuje pri mejnem prehodu Šentilj. Dve kolesarski poti vodita po asfaltirani cesti skozi Studenški gozd, ki pa ni posebej omenjen kot prostor za rekreacijo in sprostitev. (povzeto po: www.visitmaribor.si)

V zavihku Narava/Zelene oaze ponujajo Mariborski mestni park, Piramido, Betnavski gozd, botanični vrt Univerze v Mariboru in Tal 2000, Pohorje in krajinski park Kamenščak – Hrastovec.

Za Mariborski otok je bila leta 2013 izdana zloženka Naravoslovna pot MARIBORSKI OTOK, ki jo je izdal Medobčinski urad za varstvo okolja in ohranjanje narave in spada v turistično ponudbo.

Navdušila nas je le ponudba vožnje s kočijo, ki pelje skozi Studenški gozd do Limbuškega nabrežja in opisuje gozdno pot, razgled na reko Dravo in ptičje petje, ki očara potnike.

Dravska kolesarska pot je speljana ob Studenškem gozdu in po cestnem delu skozi njega. Studenškega gozda ne omenja, čeprav ponuja možnost počitka pred mestnim vrvežem ali ohladitve v poletni vročini.

Etični kodeks turizma (smernice povzete na spletni strani visitmaribor.si)

Ob upoštevanju etičnega kodeksa turizma naša raziskovalna naloga ustreza vsem iztočnicam.

Prispevek k skupnemu razumevanju in spoštovanju med ljudmi – vsekakor je prav, da se ponudba gozda omeji na del, ki je v lasti MOM oziroma lastnikov, v kolikor ti soglašajo. Zavedamo se, da domačinom miren gozd veliko pomeni, ob ustreznem načrtovanju pa lahko ugodimo tako domačinom kot obiskovalcem, saj je površine dovolj za vse.

Sredstvo za individualno in skupno izpolnitev – posameznik najde svojo izpolnitev v naravi v takšni meri, kot jo potrebuje, hkrati pa je dobro za vse ljudi, da je gozd negovan, da se ohranja dele, namenjene samo živalim, da lahko v miru gojijo svoj zarod in si iščejo dom ali zavetje.

Dejavnik trajnostnega razvoja – gozd kot ponudba za ljubitelje narave, dodatne zaposlitve za ljudi, ki skrbijo, da gozd ostaja urejen, osveščanje o pomenu bivanja v naravi in obnašanju ljudi, prostor za vzgojo in izobraževanje po načelih gozdne pedagogike, gibanje v naravi, skrb za telesno in duševno zdravje ljudi.

Dejavnost, ki uporablja kulturno dediščino človeštva in sodeluje pri njeni izboljšavi: škrat Studenček, ki pripoveduje o življenju ljudi na tem delu Maribora, o izvirkih in pericah, ki ohranjajo svoje običaje pri Jožefovem studencu. Pripovedke o reki Dravi, Pekrski gorci, ki oživljajo ljudsko izročilo in nadomeščajo digitalne medije.

2 RAZISKOVALNI DEL

2.1 Analiza obstoječega stanja

Studenški gozd se nahaja na samem robu mesta na desnem bregu reke Drave in skupaj z reko nudi sprostitev v mirnem in osvežujočem okolju. Ves gozd je na ravnini, prepredajo ga gozdne poti, ki ponujajo sprehajalcem in kolesarjem nezahtevno rekreacijo. Zaradi izjemne lege, dostopnosti in bližine mesta je zelo privlačen kot prostor sprostitve, učenja v naravi in možnosti preživetja prostega časa za turiste in vse, ki se navdušujejo nad naravo in kvalitetnim življenjem. Ohranjanje narave in preživetja prostega časa v naravi je zagotovo ena glavnih nalog trajnostnega razvoja ohranjanja življenja in odnosov na našem planetu.

Prednosti, ki jih nudi Studenški gozd, žal kazijo smeti, viseče, mrtvo in poškodovano drevje, uničene klopi, zaraščenost, blatne, neurejene poti, pomanjkanje košev za smeti in razsvetljave.

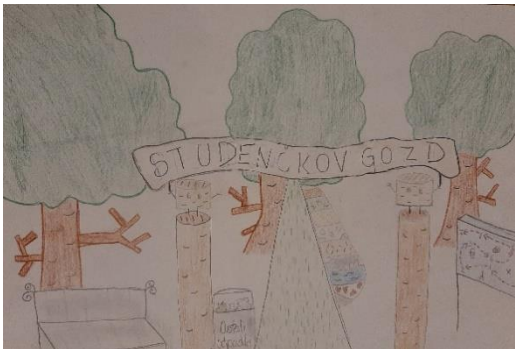
2.2 Predvidene točke razvoja

2.2.1 Dostop, parkirišče

Dostop je mogoč peš ali s kolesom po Obrežni ulici, z avtobusom številka 4 (izstop pri Srednji lesarski šoli) ali z avtomobilom (parkirišče ob Srednji lesarski šoli). Do gozda vodi asfaltna cesta brez pločnika, ki ni varna, zato bi bilo smiselno uravnati del gozda ob cesti in tako urediti možnost parkiranja za družine z majhnimi otroki in starejše obiskovalce.

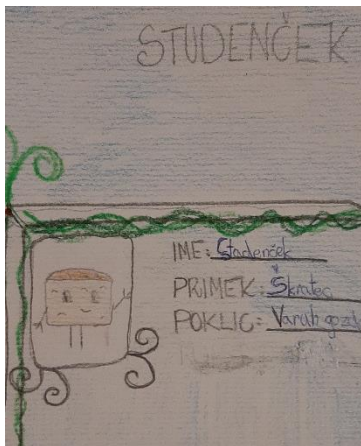
2.2.2 Vstop v Studenčkov gozd

Tabela 1: Vstop v Studenčkov gozd

Trenutno stanje	Naš predlog
Del gozda med Gozdno, Borovnikovo in Lavtarjevo ulico si želimo urediti v pravljico izhodišče. Sedaj je možnih veliko vstopov v gozd, vendar so zaraščeni, blatni, neprepoznavni.	 Slika 2: Vstop v gozd
Rešitev	Lesen lok z napisom, pritrjen ob dve drevesi ali dva lesena droga, na katerima stoji škrat Studenček.

2.2.3 Škrat Studenček

Tabela 2: Škrat Studenček

Trenutno stanje	Naš predlog
Studenci imajo bogato preteklost povezano z Jožefovim studencem. Običaje obujajo letno ob Jožefovem sejmu.	 Slika 3: Škrat Studenček
Rešitev	Škrat, kot smo ga narisali in izdelali iz lesa je s pomočjo dedka. Stal bi ob vhodu na lesenem oboku, nekaj se jih skriva po gozdu pri drevesih in na njih.

2.2.4 Gozdni zemljevid

Tabela 3: Gozdni zemljevid

Trenutno stanje	Naš predlog
Gozd je v naravnem stanju, z neurejenimi potmi in veliko odpadne biomase. Edini načrt se nahaja pri Srednji lesarski šoli. Slika 4: Načrt Srednje lesarske šole	 Slika 5: Načrt Studenčkovega gozda
Rešitev Pot na jasi se razdeli v več smeri, levo na čutno pot, desno vodita dve poti. Prva v škratovo igralnico in ustvarjalnico, druga pa na sprehajalno pot, ki popelje do škratovega brloga. Škrat je varuh gozda in vodič. Sprehajalna pot je namenjena ljudem, ki si želijo predvsem naužiti svežega zraka, se sprostiti ob lahkotni hoji ali teku. Postaviti bi bilo treba tudi nekaj naravnih klopi iz gozdnega materiala. Pot omogoča vaje joge ali drugih sprostitev dejavnosti.	

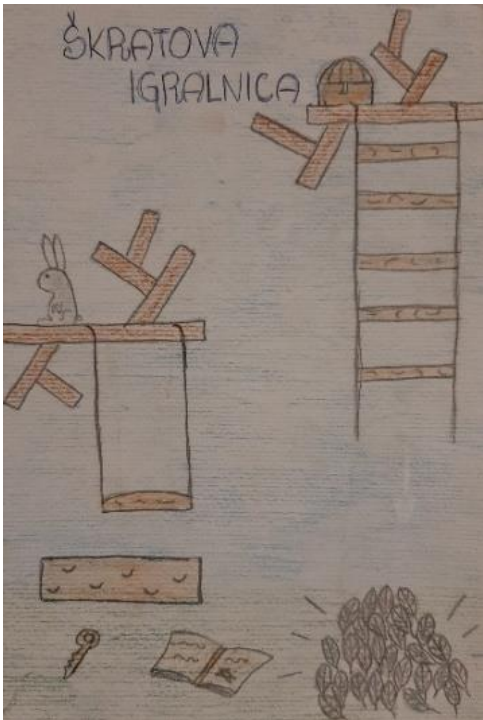
2.2.4 Domišljjski izzivi

Gre za igrala, ki niso klasična otroška igrala, ampak prostor med drevesi za razvijanje domišljije in ustvarjalnosti. Ves material za ustvarjanje najdemo v naravi. Dovoljeno je tudi plezanje na drevo in padanje v blato. Ta način predstavlja obiskovalcem izziv, da svobodno izberejo svoj način zabave in igre in se ob tem veliko naučijo.

Na tem manjšem območju bi postavili lesene table z namigi, ki razvijajo ustvarjalnost. Te (naš predlog so leseni krogci) bi vsebovale naslednje namige: Škratovo ime, Škratova pot, Škratova igralnica, Škratove najljubše živali, Gozdni glasovi, Škratovo počivališče za pripovedovanje zgodb ali pogovori o odnosih, Drevesa so prijatelji, Tvoja čutna pot, Škrat se skriva ...

Material za igro zagotavlja gozd in njegove danosti, npr. plezanje po drevesih do določene višine, kupi dračja, listja, debel ali vejevja, gozdnih plodov, iz naravnega materiala pa bi bila izdelana tudi čutna pot. Možno bi bilo izdelati bivake ali preproste drevesne hišice.

Tabela 4: Domišljjski izziv

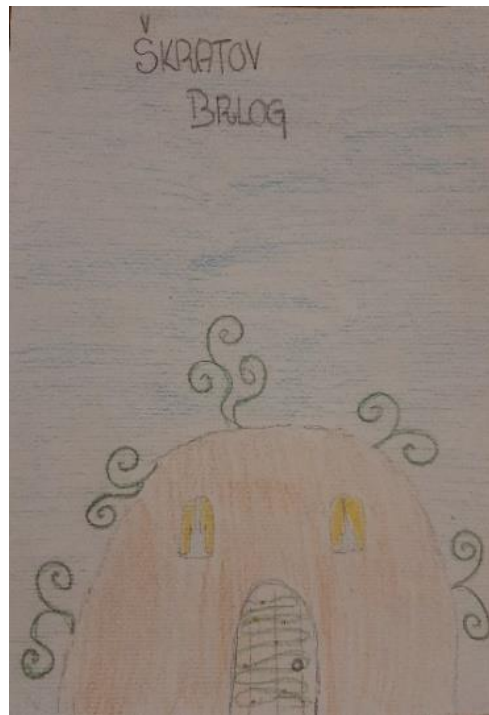
Čutna pot Slika 6: Čutna pot	Škratova igralnica Slika 7: Škratova igralnica
--	---

Škratovo počivališče

Slika 8: Škratovo počivališče

Škratov brlog

Slika 9: Škratov brlog

Rešitev

Ustvarili smo idejo za vsaj 4 kotičke, kjer bi obiskovalci našli škrata in pogoje za igro in počitek.

Čutna pot bi bila iz naravnega materiala, ki ga najdemo v gozdu, obiskovalci lahko sami nadgrajujejo taktilna območja.

Igralnica s škratom bi bila na delu, kjer so drevesa primerna za plezanja, štori za skakanje, lijanje za guganje in previsna gugalnica.

Počivališče bi označili, kjer smo našli podrto drevo, očistili bi ga in spremenili v klop. Predstavljalo bi zaključek in počitek ob dejavnosti. Tudi škrat Studenček potrebuje bivališče, kjer ga ne motimo, ko ga najdemo. Njegova naloga je varovanje gozda in njegovih prebivalcev. Za obiskovalce pa predstavlja stalnega vodiča, če bi se morda izgubili, ali ob vprašanjih, saj povsod pušča svoje namige. Ustvarili bi ga iz gomile zemlje, ki bi jo okrasili z vejami, izdolbli luknjo in vhod zakrili z vejami, ki bi jih povezali z lijanami.

2.2.5 Učilnica na prostem

Tabela 5: Učilnica na prostem

Trenutno stanje	Naš predlog
Ob prihodu v gozd težko najdemo prostor, kamor bi lahko usmerili skupino otrok za usmerjeno in ustvarjalno šolsko delo. Najdemo šore, ostanke požaganih dreves, ki pa niso primerni za sedenje.	 Slika 10: Učilnica na prostem
Rešitev: V gozdu poiščemo večjo skupino štorov, jih očistimo in požagamo vodoravno, da omogočajo sedenje. Še bolje bi bilo, če nam uspe tako uredit krog, ki potem postane učno in ustvarjalno središče.	

2.2.6 Letak za turistično informacijski center - KO ČAS NI VEČ GOSPODAR

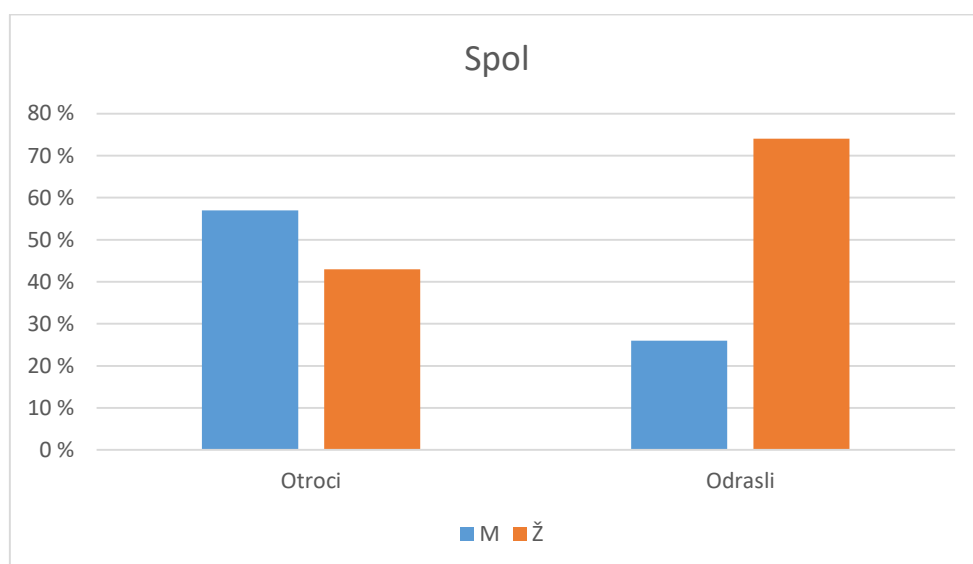
Oblikovali smo letak (v prilogi), na katerem vabimo ljubitelje narave, da pridejo v Studenški gozd, ga doživijo, se ohladijo in sprostijo. Podarili ga bomo TIC-u in Zavodu za turizem Maribor. Predstavljamo ga kot čaroben kotiček v Studenškem gozdu, ki ga preprosto mora obiskati cela družina. Tu boste spoznali škrata Studenčka, z njegovimi namigi doživeli pravljice, razgibali čutila na senzoričnih poteh in se prepustili skrivnostim gozda.

2.2.7 Spodbujanje prepoznavnosti Studenškega gozda

Napisali bomo pobudo na različne zavode in organizacije ter jih spomnili na Studenški gozd, predstavili bomo naše ideje in jih prepričali, da ga uvrstijo med turistično ponudbo mesta Maribor. Povezava z vlakcem Jurčkom bi potekala od Studenškega gozda mimo Jožefove cerkve. Želimo, da o našem predlogu izvejo na Zavodu za turizem, Turističnem društvu Studenci, Zvezi prijateljev mladine Maribor in Mestni občini Maribor.

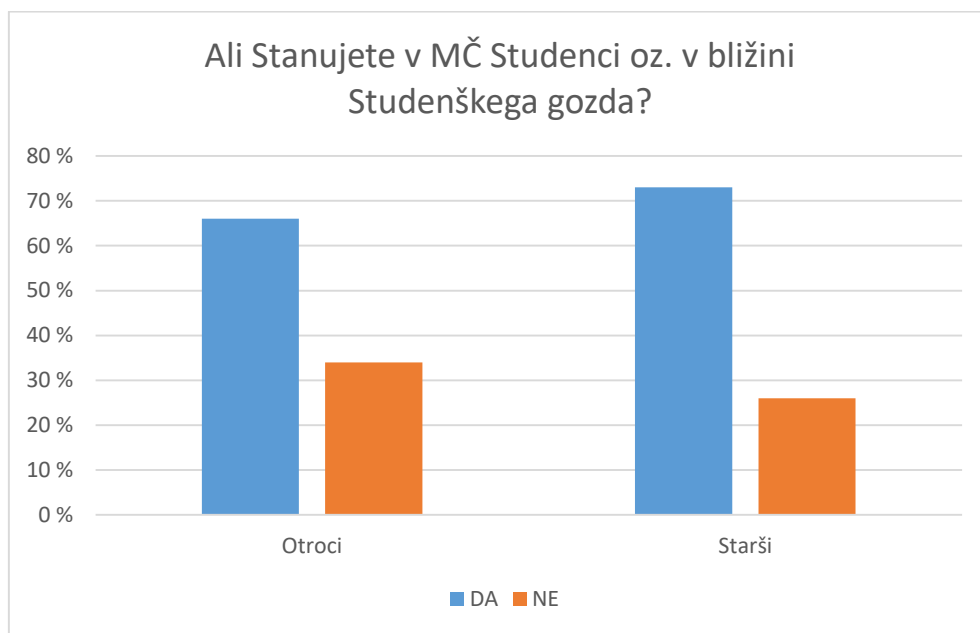
2.3 Rezultati ankete

Graf 1: Spol

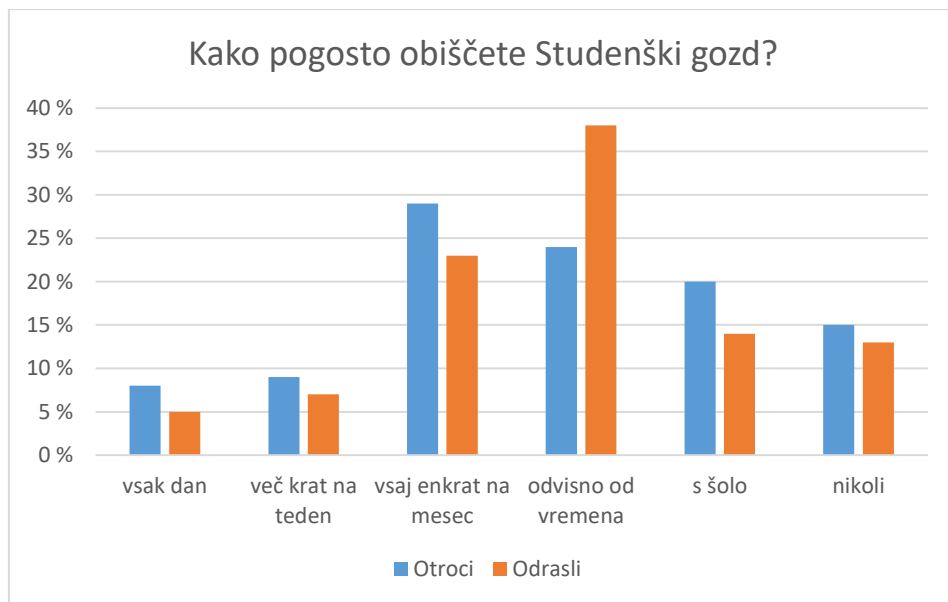
Na vprašanje je odgovorilo 57 % fantov in 43 % deklet. Pri odraslih je bilo razmerje drugačno. Anketni vprašalnik je rešilo 74 % žensk in 26 % moških.

Graf 2: Ali stanujete v MČ Studenci oz. v bližini Studenškega gozda?

V Mestni četrti Studenci živi 66 % anketiranih otrok in 73 % anketiranih staršev. 34 % otrok in 26 % odraslih, ki so reševali anketo pa živi v drugih predelih Maribora ali izven njega.

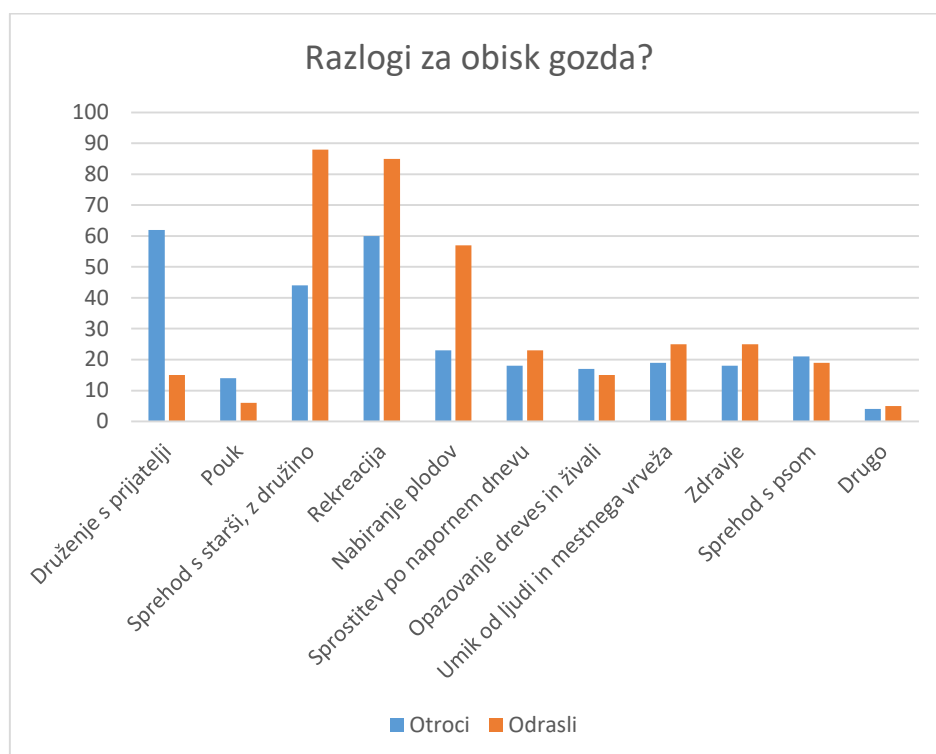
Graf 3: Kako pogosto obiščete Studenški gozd?

8 % otrok in 5 % odraslih se v gozd poda vsak dan. Največ ljudi, se poda v gozd, ko je vreme primerno. 24 % otrok in 38 % odraslih se za obisk gozda odločajo glede na vreme.

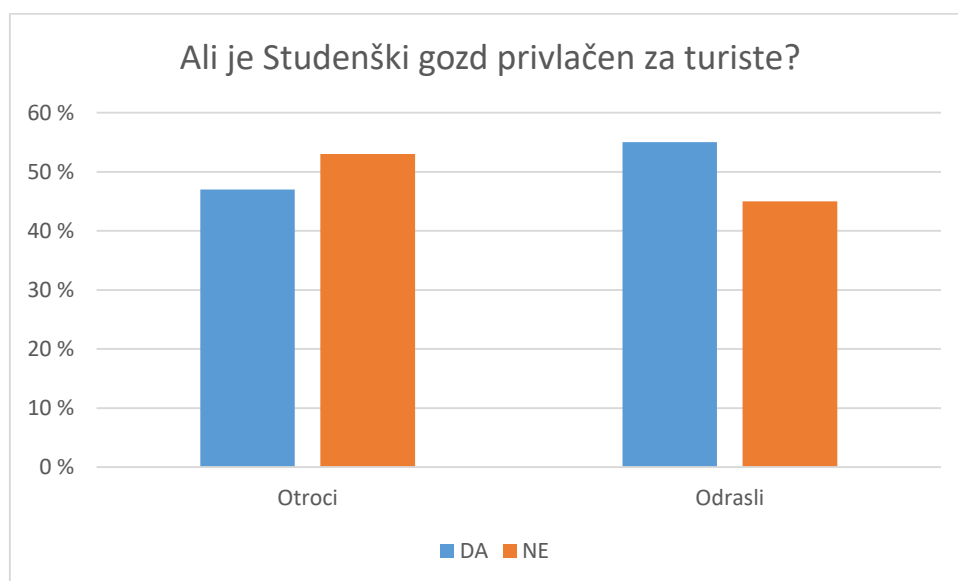
Otroci obiščejo gozd v 29 % vsaj enkrat na mesec, odrasli v 23 %. Kar 15 % otrok in 13 % odraslih nikoli ne obišče Studenškega gozda.

Graf 4: Razlogi za obisk gozda?

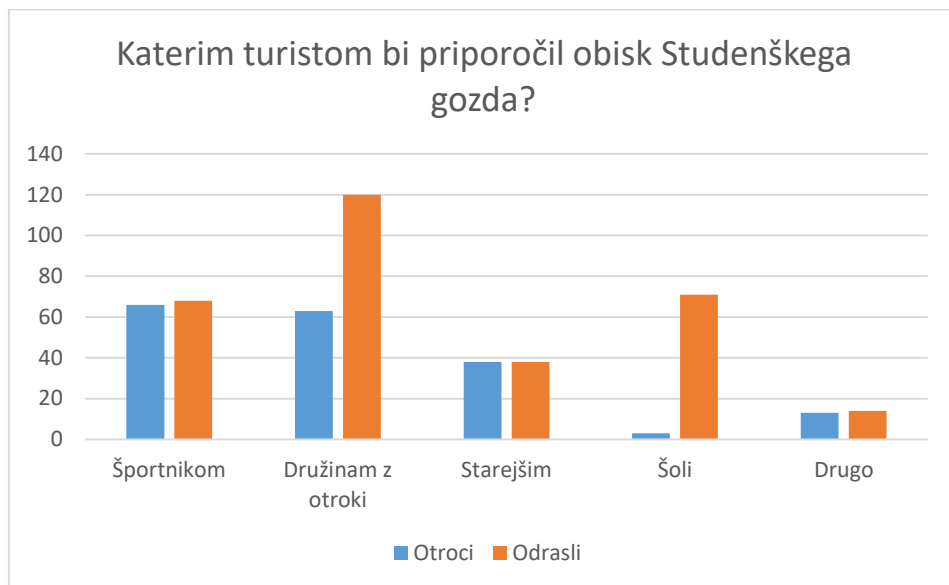
Anketiranci so lahko obkrožili tri odgovore, zato podatki niso navedeni v odstotkih. 88 odraslih je obkrožilo, da je razlog za obisk gozda sprehod z družino, 85 pa je obkrožilo odgovor rekreacija. 62 otrok je za razlog obiska gozda izbralo druženje s prijatelji in 60 odgovor rekreacija. 57 odraslih je odgovorilo, da se poda v gozd nabirat gozdne plodove.

Graf 5: Ali je Studenški gozd privlačen za turiste?

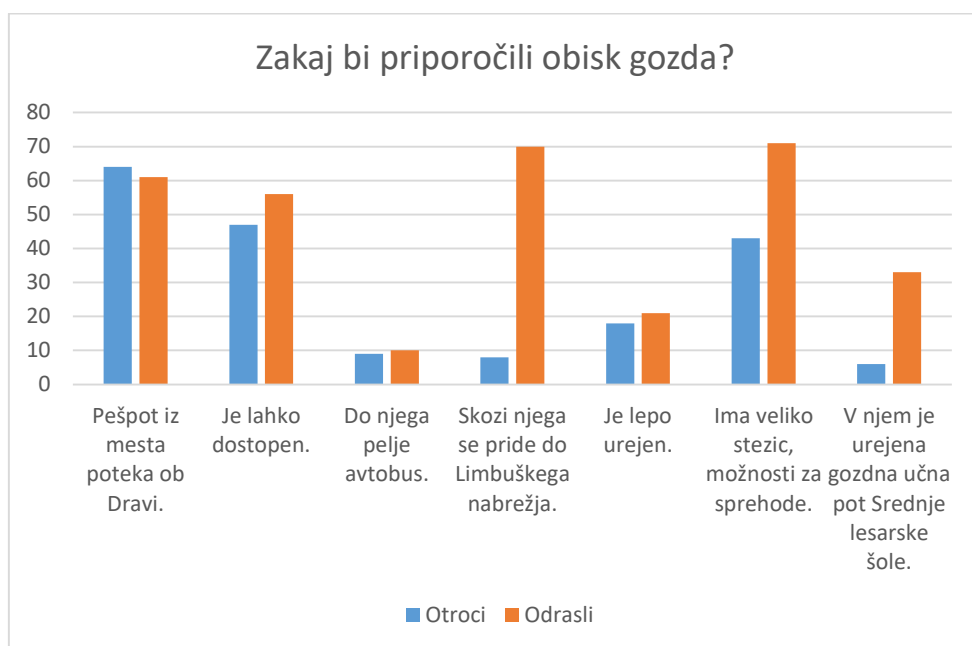
Glede privlačnosti Studenškega gozda za turiste so mnenja deljena. Tako pri otrocih kot pri odraslih so se razdelili skoraj na polovico. Otroci v prid neprivlačnosti (53 %), odrasli pa privlačnosti (55 %).

Graf 6: Katerim turistom bi priporočil obisk Studenškega gozda?

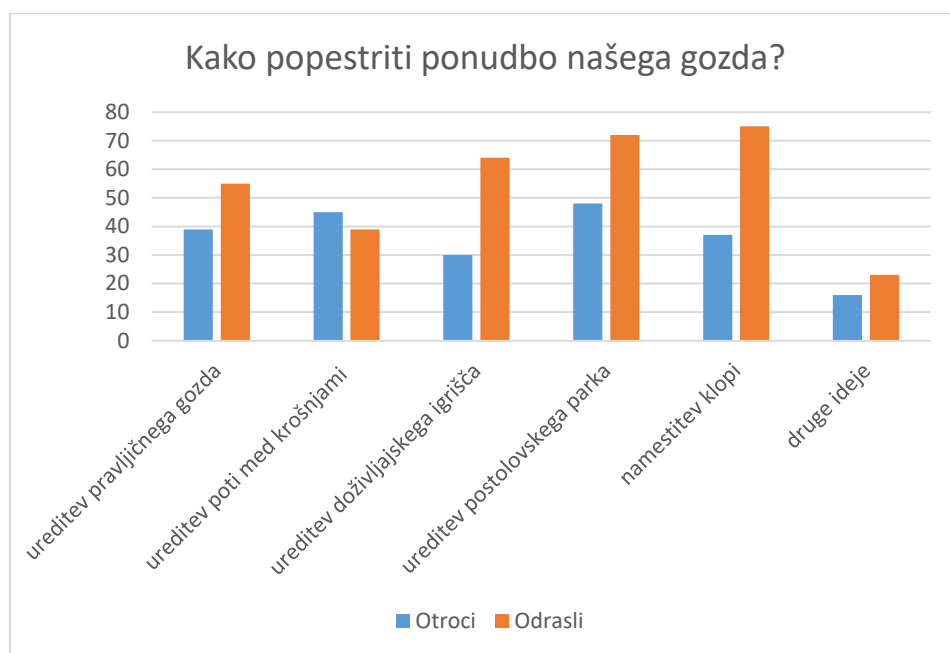
Nekateri anketiranci so izbrali več kot en odgovor, zato podatki niso prikazani v odstotkih. 120 odraslih priporoča obisk Studenškega gozda družinam z otroki, 68 športnikom in 71 šolam. 66 otrok priporoča gozd športnikom in 63 obisk gozda družinam z otroki.

Graf 7: Zakaj bi priporočil obisk gozda?

Graf 7 nam pokaže privlačnost in uporabnost Studenškega gozda saj je 71 odraslih obkrožilo, da je gozd privlačen zato, ker ima veliko stezic, možnosti za sprehode, 70 jih meni, da je privlačen zaradi povezave z Limbuškim nabrežjem, 61 jih je izbralo, da je zanimiv ker do njega vodi pešpot iz mesta ob reki Dravi in 56 odraslih je izpostavilo lahko dostopnost gozda. Za učence je najpomembnejša pešpot iz mesta ob reki Dravi, saj se je za ta odgovor odločilo 64 otrok, 47 otrok meni, da je lahko dostopen in 43 jih meni, da ima gozd veliko stezic in možnosti za sprehode, kar ga naredi privlačnega.

Graf 8: Kako popestriti ponudbo našega gozda?

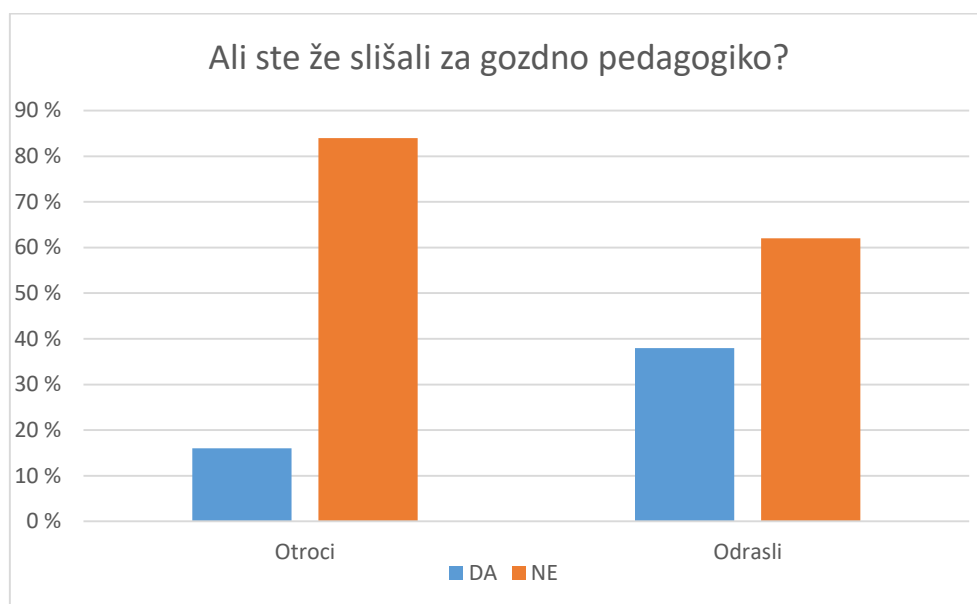
Anketiranci so izbirali več možnih odgovorov, zato podatki niso predstavljeni v odstotkih. Odrasli menijo, da bi popestrili turistično ponudbo že z namestitvijo klopi (75 staršev), 72 jih meni, da bi povečalo turistično ponudbo uređitev pustolovskega parka in uređitev doživljajskega parka. 55 staršev meni, da bi bil gozd namenjen pravljam in zgodbam, 23 staršev je predlagalo druge ideje, ki so zapisane v spodnji tabeli. Učencem (48) bi največ pomenila uređitev pustolovskega parka, 45 bi jih uređilo poti med krošnjami, 39 bi jih doživljalo gozd skozi pravlje in zgodbe.

Številni anketiranci so imeli tudi druge ideje, ki so zapisane v tabeli na naslednji strani.

Tabela 6: Ideje

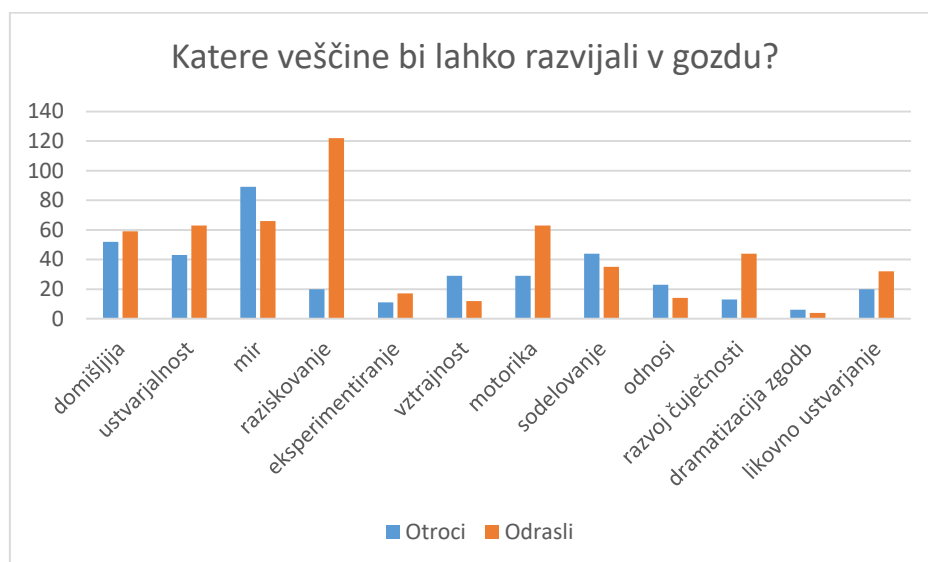
Ideje odraslih	Ideje otrok
odstraniti smeti	namestitev košev
označenje poti	več klopi
pustiti naravno	paintball park
kazen za onesnaževalce	kolesarska proga s skakalnicami
telovadna orodja	večji gozd
urediti prehod ob HE	igrala
urediti celoten gozd	zipline
ureditev čutnega gozda	posek določenih dreves
podpora izkustvenemu učenju	več travnih površin, manj zemlje
omejiti število turistov	očistiti smeti in divja odlagališča
skrb za čistočo	
prepoved vožnje z avtomobili	
šola skrbnica/najemnica gozda	
prvič slišim zanj	
urediti bralni kotiček	
telovadna jasa - joga	
likovni kotiček	
izposoja koles	
meditacija	
trgovina z gozdnimi predmeti	

Graf 9: Ali ste že slišali za gozdno pedagogiko?

84 % otrok ne pozna gozdne pedagogike, 16 % otrok je že slišalo zanjo. Kar 38 % odraslih pozna vrednote gozdne pedagogike. Vsekakor je ta podatek razveseljiv, saj predstavlja zavedanje odraslih o naravni izkustveni učilnici.

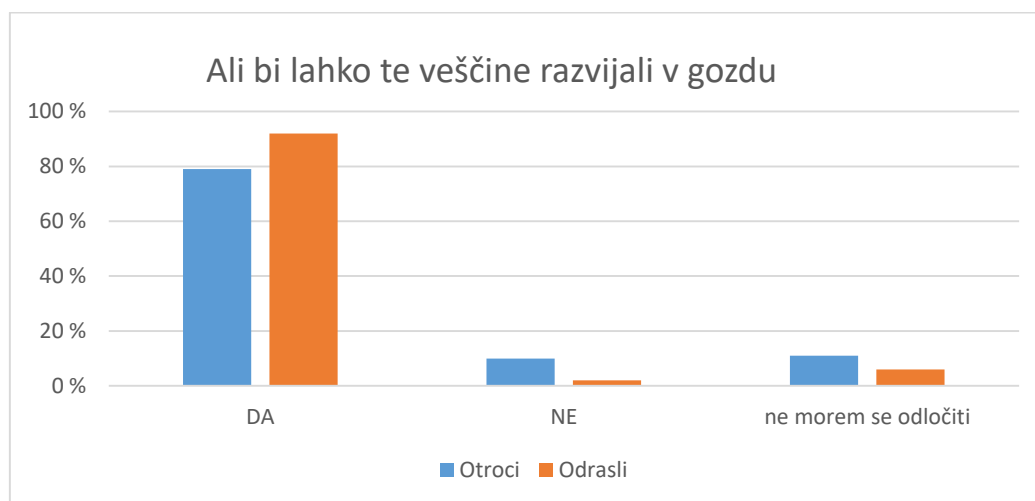
Graf 10: Katere veščine bi lahko razvijali v gozdu?

Anketiranci so izbrali po 3 možne odgovore, zato podatki niso predstavljeni v odstotkih. Kar 122 odraslih meni, da je gozd zanimiv prostor raziskovanja, 63 odraslim predstavlja gozd naravno telovadnico za razvoj motorike, več kot 60 odraslih je gozd prostor miru, ustvarjalnosti in sproščanja domišljije.

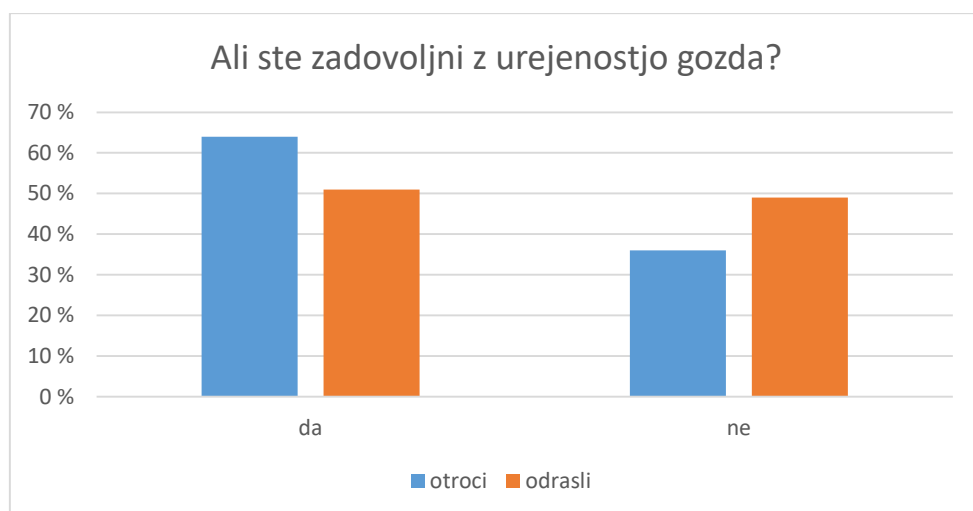
Zelo nas je presenetil in hkrati razveselil podatek, da si veliko število otrok (89), kar predstavlja 59 %, želi začutiti predvsem mir, ki ga gozd ponuja. V takem okolju bi lahko razvijali ustvarjalnost, motoriko in domišljijo. Gozda tako odrasli kot otroci ne vidijo kot prostora za dramatizacijo zgodb.

Graf 11: Ali bi lahko te veščine razvijali v gozdu?

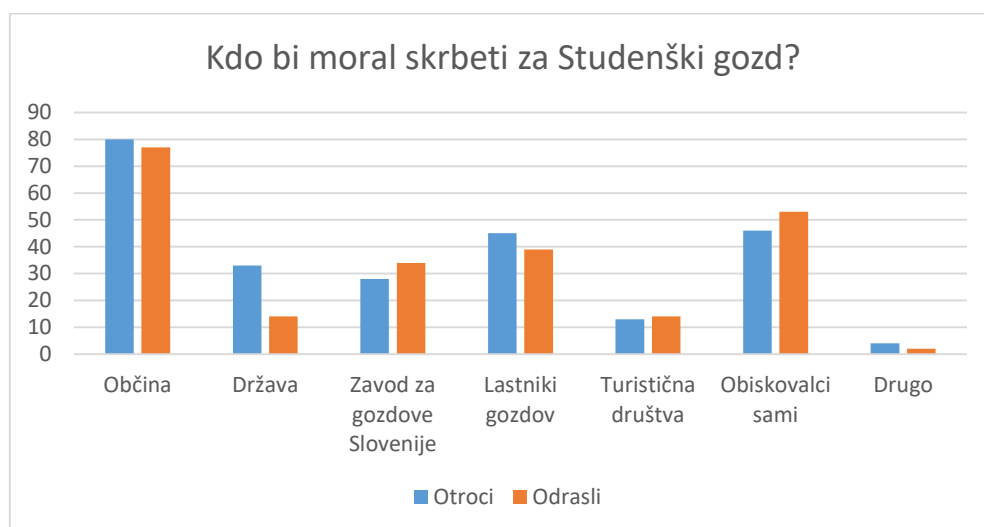
Večina otrok (79 %) in odraslih (92 %) meni, da je gozd primeren za razvijanje zgoraj navedenih veščin.

Graf 12: Ali ste zadovoljni z urejenostjo gozda?

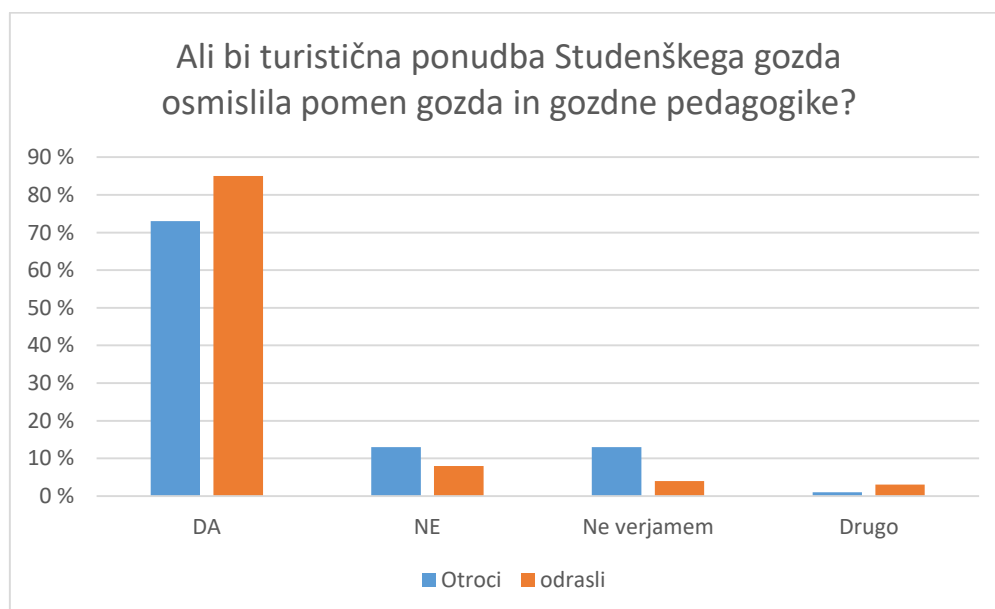
Učenci (64 %) menijo, da je Studenski gozd kar urejen, enako meni tudi 51 % odraslih.

Graf 13: Kdo bi moral skrbeti za Studenški gozd?

Anketirani so obkrožili več kot 1 odgovor, zato podatki niso v odstotkih. 77 odraslih in 80 otrok je izbralo, da bi skrb za urejenost Studenškega gozda morala prevzeti občina, 39 % odraslih in 45 % otrok je obkrožilo, da to pristoji lastnikom gozda. 53 odraslih in 46 otrok pa meni, morajo za urejenost poskrbeti tudi obiskovalci sami. Manj odgovorov se je nanašalo na državo, zavod ali turistična društva.

Graf 14: Ali bi turistična ponudba Studenškega gozda osmislila pomen gozda in gozdne pedagogike?

Večina otrok (72 %) in odraslih (83 %) meni, da bi turistična ponudba Studenškega gozda omislila pomen gozda in gozdne pedagogike.

3 RAZPRAVA

3.1 Interpretacija pridobljenih podatkov

Slovenija postaja v zadnjih letih prepoznavna turistična dežela. Gozdovi omogočajo prostor, ki omogoča številne športne in sprostitvene dejavnosti, razvoj ustvarjalnosti in sproščanja domišljije, čuječnosti, vztrajnosti in motorike, občutenja in slišanja glasov narave.

Studenški gozd je eden od gozdov v mestni občini Maribor, ki je zaradi svoje dostopnosti, naravne pestrosti in vira zelenega okolja ob robu mesta izredno primeren za sprehajalce, športnike, starejše, družine, šolarje, za vse, ki si želijo sprostitve, raziskovanja, sproščanja domišljije v varnem zavetju poti med krošnjami.

Zato smo si želeli podrobneje raziskati dejansko stanje, ugotoviti, kaj o njem menijo Studenčani in odgovorni, ter narediti načrt za izboljšavo. Ob proučevanju in predlogih smo upoštevali etični kodeks turizma.

Naše ugotovitve kažejo:

- Gozd je prostor, ki ga krajani obiščejo predvsem ob lepem vremenu vsaj enkrat na mesec.
- Namen obiska gozda je rekreacija in sprehod z družino, nabiranje plodov in med učenci še druženje s prijatelji.
- Mnenja o privlačnosti Studenškega gozda za turiste so tako pri učencih kot starših deljena, kar povezujemo z dejstvom, da so kriteriji o turistični privlačnosti med ljudmi zelo različni.
- Starši so v veliki meri mnenja, da je gozd primerna naravna učilnica.
- Studenški gozd je še posebej zanimiv, saj je lahko dostopen, v bližini mesta, do katerega vodi pešpot ob reki Dravi, ima veliko stezic in možnosti za sprehode.
- Med predlogi za popestritev gozda so med odraslimi in otroki nekatere razlike. Učencem (48) bi največ pomenila ureditev pustolovskega parka, 45 bi jih uredilo poti med krošnjami, 39 bi jih doživljalo gozd skozi pravljice in zgodbe. Odrasli menijo, da bi popestrili turistično ponudbo že z namestitvijo klopi (74 staršev), 61 jih meni, da bi povečalo turistično ponudbo ureditev pustolovskega parka in ureditev doživljajskega parka. 40 staršev meni, da bi bil gozd namenjen pravljicam in zgodbam.
- Presenetil nas je rezultat Grafa 9, saj smo ugotovili, da kar nekaj učencev in skoraj 40 % staršev pozna vrednote gozdne pedagogike. Kar 121 odraslih meni, da je gozd zanimiv prostor za

raziskovanje, za 61 odraslih predstavlja gozd naravno telovadnico za razvoj motorike, več kot 60 je gozd prostor miru, ustvarjalnosti in sproščanja domišljije.

- Zelo nas je presenetil in hkrati razveselil podatek, da si veliko število otrok (89), kar predstavlja 59 %, želi začutiti predvsem mir, ki ga gozd ponuja. V takem okolju bi lahko razvijali ustvarjalnost, motoriko in domišljijo. Gozda tako odrasli kot otroci ne vidijo kot prostora za dramatizacijo zgodb.
- Več kot polovica odraslih in otrok meni, da je gozd kar urejen, za kar v veliki meri lahko poskrbijo obiskovalci sami. Sicer bi redno urejanje, čiščenje, odstranjevanje starih in polomljenih vej in dreves, namestitve klopi prepustili občini in lastnikom gozdov.
- Večina anketirancev je enotnega mnjenja, da bi turistična ponudba Studenškega gozda osmislila pomen gozda in gozdne pedagogike. Z uresničitvijo naših predlogov bi postala pot zanimiva za tiste obiskovalce, ki si želijo v neokrnjeni naravi ubežati rutini življenja, vsem zunanjim digitalnim dražljajem in stresu nasploh.
- Ugotavljamo, da lahko tudi učenci s pomočjo krajanov in učiteljev naredimo nekaj sami in s tem prispevamo k ureditvi in prepoznavnosti našega gozda.

3.2 Vrednotenje hipotez

Zastavili smo si pet hipotez.

Hipoteza 1: Menimo, da ljudje zaradi stresnega tempa življenja ne obiskujejo Studenškega gozda.

Hipotezo lahko potrdimo.

Zelo malo ljudi še pogosto hodi v gozd. Dandanes si ljudje za to redko vzamejo čas. Le še 5 % ljudi hodi vsak teden v gozd. Približno 15 % otrok je šlo v Studenški gozd s šolo, 13 % odraslih in 15 % otrok pa gozda sploh ne obiskuje.

Hipoteza 2: Ljudje ne poznajo temeljev gozdne pedagogike.

Hipotezo lahko le delno potrdimo.

Kar 16 % otrok je že slišalo zanjo in 38 % odraslih pozna vrednote gozdne pedagogike. Vsekakor je ta podatek razveseljiv, saj predstavlja zavedanje odraslih o naravni izkustveni učilnici.

Hipoteza 3: Krajan si želijo gozd turistično prebuditi.

Hipotezo lahko potrdimo.

Krajan bi želeli gozd turistično prebuditi, saj si več kot 80 % odraslih in 73 % otrok želi osmisliti pomen gozda in gozdne pedagogike. Namenjen naj bi bil predvsem rekreaciji, sprehodom, druženju s prijatelji in naravo. S turistično ponudbo v okviru našega predloga so v veliki meri podprli našo raziskovalno nalogo.

Hipoteza 4: Pravljični gozd bi bil naravna učilnica za šolarje, učitelje in vzgojitelje.

Hipotezo lahko potrdimo.

Gozd ima kot učni prostor veliko prednosti. Omogoča veliko prostora, svetlobe in svežega zraka. V gozdu bi se lahko urili v najrazličnejših spretnostih kot so domišljija, ustvarjalnost, vztrajnost, motorika in sodelovanje.

Hipoteza 5: Studenški gozd lahko dobi hkrati turistično, rekreacijsko in izobraževalno vlogo.

Hipotezo lahko potrdimo.

Tako teorija, izkušnje in raziskava sama kažejo, da gozd lahko predstavlja turistično, rekreacijsko in izobraževalno vlogo. Naši anketiranci so izrazili, da si tega želijo in da podpirajo našo idejo.

3.3 Samoevalvacija raziskovalnih metod in raziskovalnega dela

Menimo, da smo pri svojem raziskovalnem delu uporabili veliko raznolikih metod. Posebej bi izpostavili delo na terenu, kjer smo se seznanili z dejanskim stanjem in ga tudi fotografirali. Literaturo smo uporabljali predvsem pri iskanju podatkov o temeljih gozdne pedagogike in naravnih danostih gozda. Največ časa smo potrebovali za pridobitev informacij o lastništvu gozda in o načrtih, ki jih ima v zvezi z gozdom turistično društvo Studenci. Opravili smo nekaj pogovorov (v živo, po telefonu ali preko elektronske pošte). Za spoznavanje dejanskega stanja smo izvedli anketi med vrstniki in Studenčani, pridobljene podatke smo obdelali in prikazali z grafi.

Na začetku nismo vedeli, kako se lotiti izdelave maskote, zato smo za nasvet prosili dedka, ki je spreten pri delu z lesom. Nekaj predlogov nam je dala gospa, ki je lastnica pravljičnega gozda v Logarski dolini. Na koncu smo ideje povezali in se zanesli na svoje likovne in tehnične sposobnosti ter izdelali predloge, ki jo vidite v nalogi. Pri izdelavi lesnih kolobarjev smo napisali vžgali s pirografom, pri čemer nam je zaradi varnosti pomagala mentorica.

4 SKLEP

Mi smo tisti, ki stopamo v gozd in uživamo v njegovih pozitivnih učinkih na naše počutje in telo ter se razvijamo z gozdnimi dobrotami. Vse se torej začne pri nas, posameznikih, in pri tem, kako bomo znali ceniti, kar nam zeleni zaklad ponuja.

V raziskavi smo predstavili rešitve, kako z manjšimi namigi napraviti naš gozd dostopnejši in turistično zanimiv. Gozd je za Studenčane pomemben, saj predstavlja najbližji oddih in sprostitev od napornega vsakdana tako mlajšim kot starejšim obiskovalcem, ljubiteljem narave in neomejenih možnosti razvijanja čutil. Če bi bil ustrezno opremljen, bi ga lahko večkrat uporabili tudi za zanimiv način izpeljave učnih ur in pouka, ki bi temeljil na raziskovanju in razvijanju domišljije.

Pri svojem raziskovalnem delu smo uporabili veliko različnih metod (delo z viri in literaturo, anketni vprašalnik, strukturiranje podatkov, oblikovanje grafov, intervju, izdelava makete in informacijskih tabel). Posebej bi izpostavili delo na terenu, kjer smo se seznanili z dejanskim stanjem in novimi možnostmi in priložnostmi.

Zastavili smo si pet hipotez, od katerih lahko štiri potrdimo, eno pa le delno potrdimo. Prvo hipotezo, ki pravi, da si ljudje zaradi stresnega tempa življenja ne vzamejo časa za sprostitev v gozdu lahko potrdimo, saj je le 5 % anketirancev odgovorilo, da obišče gozd vsaj enkrat tedensko. Drugo hipotezo, v kateri smo sklepali, da anketiranci ne poznajo temeljev gozdne pedagogike, lahko le delno potrdimo, saj je zanjo slišalo že 16 % otrok in skoraj 40 % odraslih anketirancev. Ta podatek nas je razveselil, saj lahko sklepamo, da se odrasli zavedajo pomena naravne učilnice oziroma da so že slišali za pomen naravnega okolja pri razvijanju ustvarjalnosti, domišljije in izkustvenega učenja. Tretjo hipotezo, v kateri smo si zastavili trditev, da menimo, da si krajani želijo turistično obuditi Studenški gozd lahko potrdimo, saj si več kot 80 % odraslih in 73 % otrok želi osmisliti pomen gozda in gozdne pedagogike. Namenjen naj bi bil predvsem rekreaciji, sprehodom, druženju s prijatelji in naravo. S turistično ponudbo v okviru našega predloga so v veliki meri podprli našo raziskovalno nalogo. Četrto hipotezo, ki smo jo zastavili in pravi, da bi pravljični gozd lahko bil naravna učilnica za šolarje, učitelje in vzgojitelje lahko v celoti potrdimo, saj so tako učenci kot odrasli anketiranci potrdili, da je naravna učilnica izjemna priložnost za razvoj vseh čutil, pridobivanja motoričnih izkušenj predvsem pa za razvoj vseh vrst razmišljanj, ki presegajo okvire šolskega pouka. Peto hipotezo, v kateri smo domnevali, da lahko združimo učenje in turistično ponudbo, lahko potrdimo, saj

so anketiranci v veliki meri potrdili združljivost vseh teh področij, kar omogoča kvalitetnejše sobivanje z naravo.

Danes veliko razmišljamo o trajnostnem razvoju. To pomeni, da bodo naša ravnanja koristila tudi generacijam za nami. Glavne smernice, ki jih kot prioritete izpostavlja tudi Evropska unija, so skrb za ranljive skupine prebivalstva (invalidi), ohranjanje naravnega okolja, kvalitetno preživljanje prostega časa (kolesarjenje, druženje, šport) in razvoj turizma. V naši raziskovalni nalogi smo poskusili najti rešitve za nekatera od teh področij.

5 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Naša naloga je le drobec v procesu sobivanja ljudi na našem planetu. Menimo, da čeprav le kot kamenček, lahko pripomore k trajnostnemu razvoju kvalitetnega bivanja in odnosov v družbi. Ohranjanje narave in skrb zanjo ter življenje ob njej in z njo je pomembna naloga posameznika in družbe v celoti. Učenje in doživljanje le-tega bi moral vsebovati vsak šolski kurikulum pri različnih predmetih, učenje življenja v naravi pa naj bi bila skrb vsake družine in prebivalca našega planeta.

Z našim inovativnim predlogom želimo vzpodbuditi vse odgovorne, da bi si tudi oni začeli prizadevati za večjo prepoznavnost tega priljubljenega kotička na robu mesta. V nalogi smo na zanimiv način predstavili možnosti prepoznavnosti. Predstavili smo konkretne predloge, ki bi jih brez večjih stroškov in z veliko veselja in zagnanosti izvedli učenci znotraj pouka v naravi. Želimo, da bi se v gozdu obiskovalci znali ustaviti, posedeti, se družiti in ubežati mestnemu vrvežu.

6 VIRI

KNJIŽNI VIRI

- Vidovič, K., Bivanje v urbanem gozdu, magistrsko delo, Univerza v Mariboru, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Maribor, april 2016
- Priročnik za učenje in igro v gozdu, 2016, Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica
- Golob, U., 2019, Gremo na izlet, Ljubljana, Mladinska knjiga

SPLETNI VIRI

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Studen%C5%A1ki_gozd (pridobljeno 13.10..2019)
- <https://www.gozd-les.com/slovenski-gozdovi/vloge-gozda> (pridobljeno 13.10..2019)
- <https://www.slonep.net/gozd/> (pridobljeno 13.10.2019)
- <http://www.gozdis.si/gozd-eksperimentov/> (pridobljeno 13.10.2019)
- [http://eprints.gozdis.si/2052/1/Prirocnik_za_ucenje_in_igro_v_gozdu_9_10_\(1\).pdf](http://eprints.gozdis.si/2052/1/Prirocnik_za_ucenje_in_igro_v_gozdu_9_10_(1).pdf) (pridobljeno 13.10.2019)
- <https://dk.um.si/Dokument.php?id=89285> (pridobljeno 10.11.2019)
- <https://www.gozd-les.com/slovenski-gozdovi/vloge-gozda/socialne-vloge> (pridobljeno 16.12.2019)
- <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=58217> (pridobljeno 13.10.2019)
- <https://vizita.si/zdravje/neverjetno-terapevtsko-delovanje-gozda.html> (pridobljeno 30. 10. 2019)
- <https://www.vecer.com/parkovno-osiromasen-desni-dravski-breg-6238654>, pridobljeno 10. 11. 2019 (vir: mag. Niko Stare, Maribor, <https://www.vecer.com/parkovno-osiromasen-desni-dravski-breg-6238654>, pridobljeno 10. 11. 2019)
- http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/zgibanke/Zgibanka_Skrbno_z_gozdom.pdf (pridobljeno, 11. 1. 2020)
- <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlurid=20075510> (pridobljeno, 11. 1. 2020)
- <https://www.google.com/maps/place/2000+Maribor/@46.5633612,15.6080202,1463m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x476f77a6ea402051:0x1053af90bc0daa22!8m2!3d46.5546503!4d15.6458812>, (Pridobljeno, 5. 2. 2020)

7 PRILOGE

Priloga 1: Anketa

V okviru raziskovalne naloge zbiramo mnenja učencev, staršev in učiteljev naše šole o Studenškem gozdu. Prosimo za izčrpne in iskrene odgovore, da bodo naši predlogi kvalitetni in podprti z vašimi izjavami.

Za sodelovanje se vam zahvaljujemo in vam želimo prijetne sprehode po našem gozdu .

1. Spol: M Ž
2. Razred: _____ (učenci), Starost: _____ (odrasli)
3. Ali stanujete v MČ Studenci oz. v bližini Studenškega gozda? DA NE
4. Ali ste že kdaj bili v Studenškem gozdu?
 - a) da, skoraj vsak dan
 - b) da, večkrat na teden
 - c) da, vsaj enkrat na mesec
 - d) odvisno od vremena
 - e) da, s šolo smo bili tam
 - f) ne, nikoli
5. Obkrožite dva za vas najpomembnejša razloga za obisk gozda?
 - a) druženje s prijatelji
 - b) pouk
 - c) sprehod s starši, družino
 - d) rekreacija (sprehod, tek, kolesarjenje)
 - e) nabiranje plodov (kostanj, gobe, borovnice ...)
 - f) sprostitev po napornem dnevu
 - g) opazovanje dreves in živali
 - h) umik od ljudi in mestnega vrveža
 - i) zdravje
 - j) sprehod s psom
 - k) drugo: _____
6. Menite, da je Studenški gozd privlačen za turiste? DA NE

7. Katerim turistom bi priporočil obisk Studenškega gozda?

- a) Športnikom
- b) Družinam z otroki
- c) Starejšim
- d) Šolam (učencem in učiteljem)
- e) Drugo: _____

8. Zakaj bi priporočili obisk Studenškega gozda?

- a) Peš pot iz mesta poteka ob Dravi.
- b) Je lahko dostopen.
- c) Do njega pelje avtobus.
- d) Skozi njega se pride do Limbuškega nabrežja.
- e) Je lepo urejen.
- f) Ima veliko stezic, možnosti za sprehode.
- g) V njem je urejena gozdna učna pot Srednje lesarske šole.

9. Kako bi lahko popestrili ponudbo našega gozda?

- a) Ureditev pravljичnega gozda
- b) Ureditev poti med krošnjami.
- c) Ureditev doživljajskega igrišča.
- d) Ureditev pustolovskega parka.
- e) Namestitev klopi.
- f) Druge ideje: _____

10. Ali ste že slišali za gozdno pedagogiko? DA NE

11. Katere veščine lahko po vašem mnenju spodbuja učenje v naravi (obkrožite 3)?

- domišljija	- motorika
- ustvarjalnost	- sodelovanje
- mir	- odnosi
- raziskovanje	- razvoj čuječnosti
- eksperimentiranje	- dramatizacija zgodb
- vztrajnost	- likovno ustvarjanje

12. Ali bi lahko te veščine razvijali v učilnici na prostem – gozdu?

- a) DA, bilo bi super
- b) NE , te veščine razvijamo pri pouku
- c) se ne morem odločiti

13. Ali ste zadovoljni z urejenostjo Studenškega gozda?

- a) zelo
- b) še kar
- c) sploh ne

14. Menite, da je Studenški gozd onesnažen? DA NE

15. Kaj vas najbolj moti? (Možnih je več odgovorov.)

- a) viseče, mrtvo in poškodovano drevje
- b) uničene klopi, table
- c) zaraščenost, nepreglednost
- d) smeti
- e) blatne, neurejene poti
- f) drugo: _____

16. Kdo bi moral po Vašem mnenju skrbeti za Studenški gozd (možnih je več odgovorov)?

- a) občina
- b) država
- c) Zavod za gozdove Slovenije
- d) lastniki gozdov
- e) turistična društva
- f) obiskovalci sami
- g) drugo:_____

17. Bi s turistično ponudbo Studenškega gozda osmislili pomen gozda in gozdne pedagogike za otroke, družine, turiste?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne verjamem
- d) Drugo: _____

Priloga 2: Intervju

Intervju z gospo Andrejo Bizjak, prokuristko Eko hiše Na razpotju.

Kako dolgo že imate Pravljичni gozd?

Pravljичni gozd smo zasnovali leta 2007. Večkrat smo ga prenovili in posodobili, glede na pohvale in pripombe obiskovalcev.

Kdo najpogosteje obišče vaš gozd?

Med našimi obiskovalci je veliko šol in vrtcev, pa tudi drugih turistov, tako slovenskih kot tujcev.

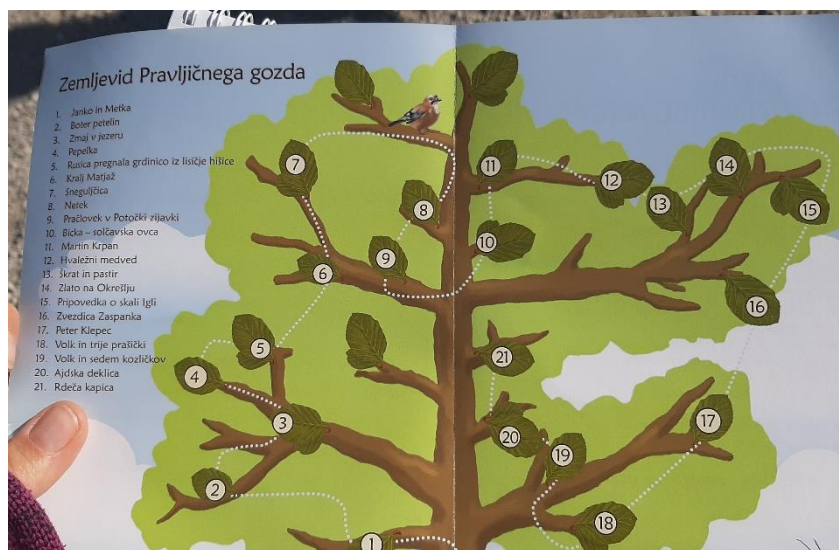
Kako ste se lotili ideje pravljичnega gozda?

Želeli smo poudariti povezanosti človeka in narave, zato smo vključili veliko zanimivosti in informacij o gozdu in naravi. Le-te so sedaj zbrane na informacijskih tablah, ki ponujajo tudi igre za raziskovanje narave. Otrokom smo se želeli približati s pravljicami, tako smo oblikovali lesene skulpture, hiške, lutke in druge zanimive predmete, ki obiskovalca vodijo po gozdni poti. Na informacijskih tablah je tudi kratka obnova pravljice. Naredili smo tudi zemljevid poti, da lahko obiskovalci urijo orientacijo. Želeli smo povezati senzorično doživetje gozda in naravoslovne tematike, ter jih povezati s pravljicami.

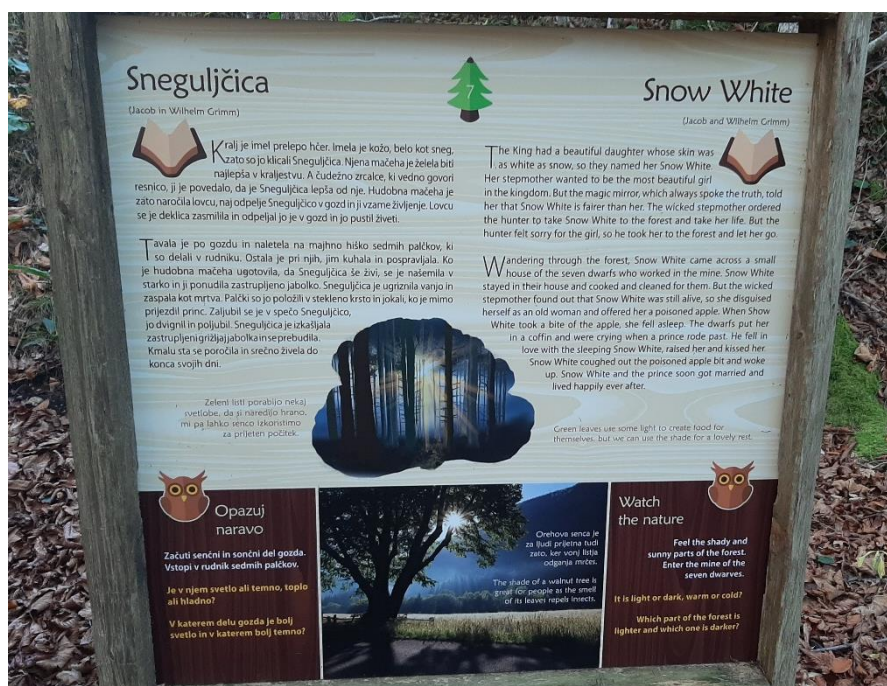
Kaj bi nam priporočili ob raziskovalni nalogi?

Veliko veselja in ustvarjalnosti pri idejah, bodite pogumni, sprejemajte druga mnenja in uživajte v gozdu.

Nekaj utrinkov s terenskega dela (fotografije lasten vir) ...

Slika 11: Zemljevid gozda

Slika 12: Informacijska tabla s povzetkom pravljice, naravoslovno učno vsebino in senzorično nalogo

Slika 13: Informacijska tabla, pogled z druge strani

Slika 14: Upodobitev za pripovedko Martin Krpan, zraven pa gozdni odpad, urejeno zložen

Priloga 3: Skrbno z gozdom

Slika 15: Skrbno z gozdom, 1. stran (vir: Zavod za gozdove)

Slika 16: Skrbno z gozdom, 2. stran (vir: Zavod za gozdove)

Priloga 4: Informativni letak (lasten vir)

Slika 17: Letak, 1. stran (lasten vir)

Družabna igra: Studenčkov gozd

Čas za igro: vse leto

Starost igralcev: 0 – 110 let

Število igralcev: neomejeno

Pravila igre: Gozdni bonton

Pozor:

VIR: <https://bptec.soroli.si/ca/7010/09/17/malide-de-hyjn-barndilous-et-babecise-des-malides-professionelles/>
(Prilobjeno: 4.2.2020, 17.04)

Pravilni gozd je gozd in so pravljice – pravljice v gozdu, pripovedovanje o gozdu in še veliko več.

Je doživetje, ki te vsega prevzame in prebudi vse čute.

In je priložnost, da preprosto doživiš ter, kakor čarobni napoj, vase vsrkaš znanje o gozdu, njegovih prebivalcih, drevesih, rastlinah in njihovem sobivanju.

Vir: lasten vir

Doživetja v Studenčkovem gozdu z namigi

Škrat

Igralnica – plezaj, ravnotežje, skrij se

Brlog – škrtu ustvari dom, naberi mu ozimnico, zaščiti ga

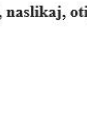
Čutna pot – sezuj se in začuti gozdne plodove, vejice,

Počivališče – postoj in se ozri, objemi drevesa, prislunni pticam, poišči zaklad

Učilnica na prostem – pripoveduj, izračunaj, zapoj, naslikaj, otipaj, vonjaj, opazuj, raziskuj in se uči skupaj z naravo

Studenček se predstavi

skači, išči, dvigni, zazibaj se, ulovi

listje, kamenčke, storže, zemljo, ...

Slika

Slika 18: Letak, 2., 3. stran (lasten vir)

